

Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24250>

Özet

Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i (KHSYDÖ), Berrin Eylen taraf?ndan 2002 y?l?nda geli?tirilm?, kanser hastalar?n?n alg?lad?klar? sosyal destek düzeylerini ölçmeyi amaçlayan psikometrik bir araçtır. Ölçek, 35 maddeden olu?makta olup, sosyal deste?i üç temel alt boyutta (Güven Deste?i, Duygusal Destek ve Bilgi Deste?i) de?erlendirmektedir. Be?li Likert tipi derecelendirme format?n? kullanan KHSYDÖ, yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar? sonucunda yüksek iç tutarlılık (Alpha=.92) ve kabul edilebilir yap? geçerlili?i göstermi?tir. Bu araç, kanser tedavi sürecinde hastalar?n sosyal destek ihtiyaçlar?n? ve bu deste?in kalitesini belirlemek için önemli bir kaynak sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kanser, Sosyal Destek, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik, Faktör Analizi, Onkoloji, Duygusal Destek.

Yazarlar

Berrin Eylen

Amaç

Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i'nin temel amacı, kanser tan?s? alm?? bireylerin aileleri ve yakın çevrelerinden ald?klar? veya alg?lad?klar? sosyal destek miktar?n? ve türünü (duygusal, bilgilendirici, güven) sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, hastalar?n zorlu tedavi süreçlerinde psikososyal yönden hangi alanlarda daha fazla deste?e ihtiyaç duyduklar?n?n belirlenmesine olanak tan?yarak, müdahale programlar?n?n planlanmas?na bilimsel bir temel sa?lamay? hedeflemektedir.

Yap?

Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i (KHSYDÖ), sosyal deste?i çok boyutlu bir yap? olarak ele almaktadır. Yap?lan psikometrik çal??malar? sonucunda ölçe?in, sosyal deste?in üç ana boyutunu ölçtü?ü belirlenmi?tir:

Güven Deste?i: Hastan?n kendini güvende hissetmesi ve ailesinin veya çevresinin ona olan inanc?n? alg?lamas?.

Duygusal Destek: Hastan?n duygusal ihtiyaçlar?n?n kar??lanmas?, teselli edilmesi ve endi?elerinin payla??lmas?.

Bilgi Deste?i: Hastal???, tedavisi ve gelece?i ile ilgili do?ru ve yeterli bilgilerin sa?lanmas? ve payla??lmas?.

Bu üç faktör, kanser hastalar?n?n hem pratik hem de psikolojik ihtiyaçlar?n?n kar??lanma derecesini kapsaml? bir ?ekilde yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?inin belirlenmesi amac?yla **aç?mlay?c? faktör analizi** yöntemi kullan?lm??t?r. Yap?lan analizde, varyans yüzdeleri incelenmi? ve ölçüm arac?n?n beklenen ?ekilde üç faktör alt?nda toplanabilece?i görülmü?tür. 35 maddeyi üç faktör alt?nda gruplayacak biçimde ve **Varimax rotasyonu** uygulanarak yeniden faktör analizi gerçekleştirilmi?tir. Bu üç faktör, toplam varyans?n % 49.76's?n? aç?klamaktad?r. Bu varyans aç?klama oran?n?n, söz konusu psikometrik çal??mada ölçe?in kullan?labilmesi için yeterli oldu?u kabul edilmi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in iç tutarlılık çal??malar?na temel te?kil eden madde analizinde, tüm sorular için hesaplanan Pearson momentler korelasyon katsayılar? (iki kuyruklu) .01 düzeyinde istatistiksel olarak anlaml? ç?km??t?r. Madde-toplam korelasyon katsayılar? incelendi?inde, en dü?ük korelasyon katsay?s? 35. maddede .43 olarak hesaplan?rken, en yüksek korelasyon katsay?s? 21. madde için .90 olarak hesaplanm??t?r. Bu de?erler, maddelerin ölçtükleri yap?yla tutarlı oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i'nin iç tutarlılık **güvenirli?i**, **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanarak belirlenmi?tir. Toplam ölçek için iç tutarlılık katsay?s? (n=89 örneklem büyüklü?ü ve 35 madde say?s? ile) **Alpha = .92** olarak bulunmu?tur. Bu yüksek katsay?, ölçe?in mükemmel derecede iç tutarlılı?a sahip oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçen maddelerden olu?tu?unu kan?tlamaktad?r.

Alt ölçeklerin güvenilirlik düzeyleri de ayrı ayrı hesaplanm??t?r. Alt ölçeklerin Cronbach Alfa katsayılar? ?öyledir:

Güven Deste?i alt ölçe?i: .88 (n=89, 13 madde)

Duygusal Destek alt ölçe?i: .88 (n=89, 12 madde)

Bilgi Deste?i alt ölçe?i: .87 (n=89, 10 madde)

Tüm alt ölçeklerin .87 ve üzerinde Alpha katsay?s? göstermesi, her bir alt boyutun da yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu i?aret etmektedir. Madde-toplam korelasyonlar? ise .285 ile .639 aras?nda de?i?mektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilme sürecinde yap?sal geçerli?i test etmek amac?yla **Temel Bile?enler Faktör**

Analizi (Principal Components Factor Analysis) kullan?lm??t?r. Analiz, sosyal destek kavram?n?n üç farklı boyutta (Güven Deste?i, Duygusal Destek ve Bilgi Deste?i) topland???n? ortaya koymu?tur. 35 maddenin bu üç faktör altında gruplanması, teorik beklentilerle uyumlu bir yapı göstermi?tir.

Uygulanan Varimax rotasyonu sonrasında, belirlenen üç faktörün toplam varyans?n % 49.76's?n? açıklad??? tespit edilmi?tir. Bu sonuç, Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i'nin kanser hastalar?ndan algılanan sosyal deste?i ölçme konusunda yeterli düzeyde yapısal bütünlü?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 35 maddelik, üç alt boyutlu kendini de?erlendirme ölçe?i.

Derecelendirme: Be?li Likert tipi ölçek (1'den 5'e kadar).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Kanser Hastalar?

Ya? Grubu: Çal???ma yeti?kin hastalar üzerinde yürütülmü?tür.

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenirlik çal???ması 89 kişilik bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireylerin, kendilerine sunulan destek ifadelerine ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenmektedir.

Anahtar Kelimeler

KHSYDÖ, Sosyal Destek Ölçe?i, Kanser Psikolojisi, Duygusal Destek, Güven Deste?i, Bilgi Deste?i, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Berrin Eylen

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresi: berrin.ozyurt@yasar.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

??zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2002

??zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Berrin Eylen ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Orijinal makalenin yay?mland??? dergiye at?f yap?lmas? zorunludur.

Kaynaklar

Eylen, B. (2002). Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i'nin geçerlik, güvenilirlik ve faktör yap?s? üzerine bir çal??ma. *Uluda? Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 109- 117.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [kanser-hastasi-sosyal-destek-olcegi-toad.pdf](#)

Kanser Hastas? Sosyal Destek Ölçe?i Maddeleri

Ölçek toplamda 35 maddeden olu?maktadır. Derecelendirme format? be?li likert tipi ölçek üzerindedir:

- (5) "benim durumuma çok uygun"
- (4) "benim durumuma uygun"
- (3) "benim durumuma k?smen uyuyor"
- (2) "benim durumuma uygun de?il"
- (1) "benim durumuma hiç uygun de?il"

Örnek maddeler ?unlard?: "kendimi kötü hissetti?imde ailem beni teselli eder", "gelecekle ilgili endi?elerimi ailemle payla?am?yorum", "ailem uzun süren ve y?prat?c? olan tedavilerim s?ras?nda ac?lar?m? payla??r", "ailem bana maddi yönden destek olmaya çal???r", "ailem hastal???mla ilgili bilgileri benden sakl?yor".